

Oogstresultaten zaadvaste preirassen 2013

Lieven Delanote, Johan Rapol

Voor het tweede jaar op rij werd er een rassenproef zaadvaste prei aangelegd. Net zoals in 2012 werd het plantgoed verdeeld over verschillende bedrijven verspreid over Vlaanderen. In het totaal waren dit 6 bedrijven waarbij de verschillende locaties als verschillende blokken konden worden beschouwd. De participerende bedrijven waren 'De witte Beek' (Bierbeek), 'T Uilenbos' (Moerbeke-Waas), 'De Wasende Maan' (Astene), 'De kollebloem' (St-Lievens-Esse), 'De hogen Akker' (Oedelem) en het 'Biologisch Proefbedrijf Inagro Afdeling biologische productie' (Beitem).

De grote diversiteit van de bedrijven maakt het evenwel moeilijk om grote conclusies te trekken uit de resultaten maar heeft terzelfdertijd aan dat elke teler een individuele keuze dient te maken uit een beperkt aantal rassen.

De teeltomstandigheden in 2013 waren gunstig voor de teelt van prei. Vanaf het planten hadden de meeste gronden een voldoende grootte watervoorraad om de weggroei te verzekeren. Het tweede deel van de zomer en het najaar waren warm en vochtig met een sterke mineralisatie die de grote stikstofbehoefte van de prei kon invullen. Op de lichtere zandgronden zagen we evenwel dat de grote hoeveelheden neerslag in oktober ook veel nitraat liet uitspoelen met een sterke achteruitgang van de prei tot gevolg. De ziektedruk was tot eind september laag, vooral roest kwam opvallend

weinig voor. Dit veranderde vanaf oktober maar ook hier grote verschillen tussen de locaties.

Alle rassen werden uitgezaaid op 25 maart in een koepelsere op een laag potgrond op het biologisch proefbedrijf.

Tabel 1: Veldkenmerken & gevoeligheid voor ziekten

Cultivar	Zaadhuis	Bio	Stand	Bladkleur		Uniformiteit	Groeiwijze		Aantasting door					
									purper- vlekken		papier- vlekken			
				sept	nov		nov	nov	nov	nov	nov	nov		
Atlanta	Vitalis Biologische Zaden	BIO	7,1	6,8	ab	5,9	a	6,1	cdef	6,8	a	5,2	bc	7,8
Axima	Vitalis Biologische Zaden	BIO	7,1	6,5	b	5,9	a	5,3	f	6,5	a	5,0	c	8,3
Bandit	Bejo Zaden BV	BIO	6,4	7,3	ab	5,3	a	5,8	def	6,8	a	7,1	a	8,2
Blauwgroene herfst	De Bolster	BIO	5,9	6,9	ab	5,4	a	6,7	bc	6,7	a	5,8	bc	8,4
Cordoba	Syngenta	NCB	6,6	6,8	ab	5,0	a	6,1	cdef	7,0	a	5,6	bc	8,2
Durina	Syngenta	NCB	6,6	6,9	ab	5,0	a	5,9	cdef	6,2	ab	5,5	bc	8,3
Haldor	Bingenheimer Saatgut AG	BIO	6,2	7,4	ab	4,8	a	7,7	a	6,9	a	5,2	bc	8,5
Hannibal	Bingenheimer Saatgut AG	BIO	5,8	3,7	d	3,6	b	4,0	g	5,4	b	6,2	ab	8,3
Ideal	Hild Samen GmbH	BIO	7,3	7,3		5,7		6,3		6,2		6,3		8,5
Longbow	Uniseeds	NCB	6,9	4,8	c	5,4	a	6,3	cde	6,2	ab	6,3	ab	8,4
Mechelse blauwgroene	Akelei	BIO	6,6	7,2	ab	5,5	a	5,5	ef	7,0	a	7,3	a	8,7
Selina	Syngenta	NCB	7,0	7,1	ab	5,8	a	6,5	bcd	6,1	ab	5,4	bc	8,1
Tadorna	Vitalis Biologische Zaden	BIO	7,0	7,5	a	6,1	a	7,2	ab	7,1	a	4,7	c	8,3
Gemiddelde			6,7	6,6		5,3		6,1		6,5		5,8		8,3
V.C. (%)			11,8	10,1		16,6		10,0		11,5		7,3		5,2
p-waarde			0,11	< 0,01**		< 0,01**		< 0,01**		< 0,05		< 0,01**		0,27
Quotering:			1 = zeer slecht	zeer bleek		heterogeen		weinig opgericht		zeer veel				
			9 = zeer goed	zeer donker		uniform		sterk opgericht		geen				

* significant ($0,05 > p \geq 0,01$); ** zeer significant ($p < 0,01$)

Waarden binnen eenzelfde kolom gevolgd door eenzelfde letter zijn niet significant verschillend (Duncan, $p=0,05$)

Tabel 2: Opbrengst, schacht- en plantkenmerken

Cultivar	Bio	Marktbaar opbrengst		Wegval (%)	Alg. uitzicht	SCHACHTKENMERKEN											
		kg/ha	relatief			schachtvorm	vastheid	Gladheid	wit	stam		aanloop					
													lengte in cm				
Atlanta	BIO	24110	100	8,7	bc	5,8	a	5,9	b	6,0	6,7	a	7,0	21,0	b	7,2	b
Axima	BIO	27166	113	6,6	c	6,0	a	6,0	b	6,0	5,8	ab	6,8	20,1	b	5,4	bc
Bandit	BIO	24366	101	15,3	ab	6,4	a	7,0	a	5,7	5,1	b	6,8	19,5	b	6,0	bc
Blauwgroene herfst	BIO	25218	105	13,0	abc	6,5	a	7,0	a	6,6	5,1	b	7,0	19,6	b	5,9	bc
Cordoba	NCB	24670	102	18,3	a	6,2	a	4,8	c	6,5	5,8	ab	7,1	20,4	b	5,9	bc
Durina	NCB	27640	115	19,3	ab	6,8	a	7,2	a	7,0	6,2	ab	6,7	19,7	b	5,0	bc
Haldor	BIO	23988	99	17,8	ab	5,9	a	7,1	a	6,6	6,2	ab	7,4	26,2	a	11,5	a
Hannibal	BIO	23076	96	18,1	a	3,2	b	7,1	a	6,3	5,1	b	6,8	21,5	b	6,8	b
Ideal	BIO	28905	120	10,3		6,7		7,8		6,8	5,0		7,3	22,6		8,6	
Longbow	NCB	26393	109	7,9	bc	4,1	b	6,6	ab	5,7	6,3	ab	6,4	26,4	a	11,7	a
Mechelse blauwgroene, Akelei	BIO	23543	98	8,4	bc	6,3	a	4,8	c	6,2	5,5	ab	6,8	16,8	c	4,3	c
Selina	NCB	25021	104	6,4	c	6,1	a	6,0	b	6,0	5,8	ab	6,5	20,0	b	7,0	b
Tadorna	BIO	26388	109	9,4	bc	6,9	a	6,4	ab	6,4	6,5	a	7,2	20,2	b	6,2	bc
Gemiddelde		25422	105	12,3		5,9		6,4		6,3	5,8		6,9	21,1		7,0	
V.C. (%)		13,2		23,1		25,4		10,9		10,7	14,7		9,3	9,3		23,7	
p-waarde		0,97		0,01**		< 0,01**		< 0,01**		0,10	< 0,05*		0,48	< 0,01**		< 0,01**	
schaal:		1 =				zeer slecht		knobbel		zeer los		zeer ruw		geelachtig			
		9 =				zeer goed		knobbelvrij		zeer vast		zeer glad		glanzend wit			

Van 13 juni (Biologisch Proefbedrijf) tot 2 juli (Kollebloem) werden de planten geplant op de verschillende locaties waar ze overal vlot konden weggroeien.

De resultaten waren sterk wisselend voor de verschillende bedrijven met een gemiddelde opbrengst die voor het ene bedrijf 30 ton bedroeg ten opzichte van een 19 ton voor het andere. Op 'De Wassende Maan' werd er niet geoogst. De prei had zich, ondanks een behoorlijke gewasstand begin september, niet verder ontwikkeld. Dit was te wijten aan een slechte ondergrond en vochtproblematiek aan de rand van het perceel. Bij de oogst vertoonde de prei op twee locaties een aanzienlijke aantasting door preimineervlieg. Deze aantasting werd niet gekwantificeerd om de netto-opbrengst niet teveel te beïnvloeden.

Volgende rasbeoordelingen zijn daarom eerder indicatief.

Atlanta (Vitalis Biologische Zaden) was één van de minder productieve rassen. Het ras kende een goede beginontwikkeling maar stagneerde naar de oogst. De uniformiteit is behoorlijk. Het blad is vrij donker, smal en minder opgericht. Atlanta is gevoelig voor roest en lijkt iets gevoeliger voor papier. Atlanta is sterk tegen trips. In de bak scoort Atlanta matig.

Axima (Vitalis Biologische Zaden) deed het in het veld behoorlijk. Het gewas is weinig opgericht en was iets bleker naar de oogst toe. Van Axima vielen slechts weinig planten weg. Ook Axima is zeer gevoelig voor roest en trips. De opbrengst was met 26.9 ton goed. In de bak oogde de opbrengst middelmatig.

Bandit (Bejo Zaden BV) is als blauwgroene winter een trage groeier met een donker blad. De opbrengst was navenant laag ook door het hogere % uitval. Het gewas is sterker tegen

sleet, roest, papiervlekken en trips. Ook in de bak scoort dit ras bovengemiddeld. Hierbij vallen de mooie bladsluiting en de rechte schacht op. De schacht is wel iets minder glad en lang.

Blauwgroene herfst (De Bolster) was in het veld weinig uniform en had een opgerichte groei. De opbrengst was gemiddeld. Het gewas is roestgevoelig. In de bak is vooral de bladsluiting minder.

Cordoba (Syngenta) is in het veld een middelmatige prei. De opbrengst was laag door de vele planten die waren weggelassen. Cordoba kent een betere pelbaarheid maar is iets gevoeliger voor sleet. Het blad is minder gevoelig voor purper. Soms planten met intense aantasting door roest. In de bak valt de witte schacht op maar die vertoont wel een behoorlijke knobbel.

Durina (Syngenta) is over de hele proef het meest productieve ras ook al had dit ras te lijden onder het hoogste % weggelassen planten. Het compenseerde dit verlies aan planten ten dele door het hoge percentage planten >4cm. Weliswaar is Durina gevoelig voor zowel purpervlekken, roest als trips. Na het vlot pellen van de prei komt er in de kist een mooiere prei te liggen met een vaste, witte schacht en mooie bladsluiting.

Haldor (Bingenheimer Saatgut AG) kende een sterke achteruitgang van het gewas tegen de oogst. Haldor is wel een prei met een donker, smal en sterk opgericht blad. De sortering is heterogeen met een uiteindelijk een lage marktbaar opbrengst door teveel te kleine planten. Haldor is wel vlot te pellen en dit was ook nodig aangezien het blad zeer sterk was aangetast door roest. Het gewas is tevens gevoelig voor trips. In de bak scoort Haldor gemiddeld. Vooral de te lange schacht en overgang vallen op.

Hannibal (Bingenheimer Saatgut AG) is een vreemde eend in de bijt. Hannibal is groeikrachtig maar door het bleke, zeer brede blad laat dit ras geen goede indruk na op het veld. Het ras is zeer weinig opgericht en heeft een slechte uniformiteit. Hannibal is sleetgevoelig, gevoelig voor purpervlekkenziekte en trips maar leek dit jaar iets minder gevoelig voor roest. De marktbaar opbrengst is laag met hoogste percentage aan afval. In de bak heeft Hannibal een slordige indruk. De bleke kleur, slechte bladsluiting en ruwe, minder witte schacht zijn hier niet vreemd aan.

Ideal (Hild Samen BmgH) werd aangeleverd als pillenzaad waardoor dit ras niet optimaal kon worden gezaaid met de beschikbare pneumatische zaaimachine. Dit had tot gevolg dat er van dit ras onvoldoende planten ter beschikking waren om over alle locaties te bedelen. Bij de resultaten hoort dus de bemerking dat dit gemiddelde over slechts 3 locaties werd berekend. Waar dit ras werd aangeplant bleek het een groeikrachtige prei te zijn met een donkere kleur. Het smalle spichtige blad was iets gevoeliger voor purper maar relatief sterk tegen roest. De groeiwijze is opgericht. Ideal haalde gemiddeld een hoge en uniforme opbrengst die beter pelbaar was. In de kist presenteerde Ideal goed. De iets langere schacht vertoonde vrijwel geen knobbel en was zeer vast en wit. Het blad vertoonde wel behoorlijk wat tripsschade.

Longbow (Uniseeds) is net als Hannibal een bleker type prei. De groeiwijze is eerder opgericht en het gewas is bladrijk. Longbow is sleetgevoelig en lijkt vooral zeer gevoelig voor trips. De opbrengst was goed en er was weinig wegval in het veld. In de bak gaat Longbow onderuit door de te lange schacht en overgang.

Ook de bleke bladkleur en iets meer knobbel zorgen ervoor dat de oogst niet goed presenteerd.

Mechelse blauwgroene (Akelei) deed het in tegenstelling tot 2013 veel minder goed. In het veld heeft het gewas een goede stand die ver draagt tot in het najaar. Als winterras is deze selectie een tragere groeier en vertoont bij de oogst minder sleet. De uniformiteit van het gewas was behoorlijk maar iets minder opgericht. Het blad is donker en vrij smal. Zowel naar bladziekten als naar tripsaantasting toe manifesteerde deze prei zich als het sterkste ras in proef. Spijtig genoeg was de Mechelse blauwgroene het minst productief door de fijne sortering ook al had deze selectie slechts weinig afval en wegval. Ook typisch voor deze selectie is de zeer korte schacht en overgang met een sterke knobbelvorming onderaan de schacht met een mindere pelbaarheid tot gevolg.

Selina (Syngenta) groeide snel weg maar viel naar het einde van de teelt wat terug. Het smalle blad is opgericht en vertoonde meer sleet bij de oogst. Selina heeft een uniformer gewas maar is ziektegevoelig. De gemiddelde opbrengst is het vlotst te pellen en doet het vrij goed in de kist. De schacht vertoont iets meer knobbel.

Tadorna (Vitalis Biologische Zaden) ontwikkelde zich goed over de gehele teeltperiode. Het donkere en zeer smalle blad is sterk opgericht maar zeer gevoelig voor roest. Voor purpervlekkenziekte daarentegen scoort Tadorna het hoogst. De pelbaarheid was goed en de opbrengst was bovengemiddeld. Ook in de kist laat Tadorna zich van zijn betere kant zien en haalt de hoogste score voor uitzicht in de kist.

Contactpersonen: Lieven Delanote of Johan Rapol (Inagro)
TEL: 051 27 32 50
E-mail: lieven.delanote@inagro.be of johan.rapol@inagro.be